Statsforvalteren i Nordland

Vår dato: 25.08.2021
Vår ref: 2021/5118
Deres dato: 24.08.2021
Deres ref:

Grane kommune
Rådhuset
8680 Trofors

Saksbehandler, innvalgstelefon
Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Forlengelse av skadefellingstillatelse på bjørn - Grane kommune

Grane kommune fikk den 16. august 2021 tillatelse til skadefelling av bjørn på grunn av tap av sau til bjørn i flere besetninger i kommunen. Tillatelsen gjaldt i tidsrommet fra og med 16. august til og med 25. august. Etter funn av nye ferske kadaver den siste tiden, samt funn av spor og fersk avføring fra bjørn, har Grane kommune søkt om forlengelse av fellingstillatelsen.

Vedtak
Statsforvalteren i Nordland gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9 tillatelse til skadefelling av én (1) bjørn i Grane kommune innenfor nærmere angitte vilkår.

Vilkår

1. Fellingsområdet er avgrenset til hele Grane kommune, men se også vilkår nr. 3.

2. Fellingstillatelsen gjelder felling av én brunbjørn i tidsrommet fra og med 26. august til og med 6. september.

3. Fellingsforsøket skal etter beste evne rettes mot skadevoldende individ. Fellingsforsøket skal derfor styres til det aktuelle tapsområdet, der tapene sist har skjedd og der de eventuelt utvikler seg videre.

4. Binner med unger som opptrer sammen er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at binner med unger felles, skal være iverksatt.

5. Rapportering:
    a. Fellingsleder skal gi en kort statusrapport minimum annethvert døgn på SMS til vakttelefon 47829091. Melding skal inneholde kort oppsummering av aktivitet i fellingslaget, informasjon om evt. observasjoner av bjørn og evt. funn av nye kadaver. Dersom fellingsforsøket innstilles over flere dager er det ikke nødvendig å sende SMS-rapporter før forsøk evt. starter opp igjen.
    b. Elektronisk sluttrapport skal leveres av fellingsleder senest innen tre uker etter endt fellingsforsøk. Lenke til rapporteringsskjema sendes i separat e-post til fellingsleder. Fellingsleder kan delegere rapporteringsansvaret til en annen person på fellingslaget.

c. Kommunen skal snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 01.10.2021, sende inn krav om refusjon av utgifter til Statsforvalteren i Nordland. Dette gjøres i Miljødirektoratets elektroniske søknadssenter ved bruk av søknadsskjema for konfliktdempende tiltak.

6. Kommunen er ansvarlig for å oppnevne deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Statsforvalteren før fellingsforsøket starter.

   Statsforvalteren krever at deltakerne i fellingslaget – jegere og hundeførere – oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, §§ 13 og 14.

   Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.

7. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling av bjørn skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. forskrift av 22.03.02 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt. Ved skadefellingsforsøk på bjørn ønsker Statsforvalteren å understreke viktigheten av at fellingsforsøket avsluttes i riktig tid før mørkets frembrudd (min. to timer). Dette for å sikre god nok tid til eventuelle skuddplassundersøkelser eller ettersøk dersom dette blir nødvendig.

8. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren på dette nummeret 478 29 091. Den som feller dyr skal kunne fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materialet, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Statsforvalteren.

9. Dersom det løsnes skudd mot rovvilt og dyret forlater plassen, så plikter skytter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Dersom dyret vurderes skadeskutt plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Ved skadeskyting av rovvilt skal skytter uten opphold underrette Statsforvalteren og nærmeste politimyndighet. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Generelt for ettersøk gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.

10. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.

11. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Instruks for ivaretakelse av døde rovdyr kan lastes ned på Rovdatas nettside (www.rovdata.no) under instrukser.

12. Statsforvalteren i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. I brev av

28.05.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022,* ble region 7 – Nordland tildelt en kvote på én (1) bjørn fra og med 01.06.2021. Det er så langt ikke belastet noen dyr av denne kvoten.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Region 7 (Nordland) skal ha en årlig yngling av brunbjørn jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g). Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, jf. § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det sagt følgende om skadefelling av bjørn:

2.5.1 Skadefelling i svart sone er i utgangspunktet kun aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Det skal være lavere terskel for felling av hannbjørner enn binner.

2.5.2 Dersom det på våren oppdages bjørn i kalvingsland for reindrift innenfor svart sone, eller i randsonen til svart sone, skal det i samråd med reinbeitedistriktet iverksettes avbøtende tiltak.

2.5.5 Utenfor svart sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av bjørn som forventes å gjøre skade.

Nml. § 18 første ledd bokstav b slår fast at uttak av vilt kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr. Statsforvalteren kan iverksette skadefellingsforsøk innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Rovviltforskriften § 9 andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

a) områdets betydning som beitemark,
b) skadenes omfang og utvikling,
c) potensialet for fremtidige skader,
d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Bestandsstatus for bjørn i Nordland

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Statsforvalteren viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om bjørnens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til

rovviltforskriften § 3. De siste opplysningene om bestandssituasjonen for brunbjørn fremgår i rapporten «Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2020».

Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner. Det nasjonale fastsatte bestandsmålet for brunbjørn ligger på 13 årlige kull. I 2020 ble det nasjonal estimert 8,5 ynglinger, som vil si at vi befinner oss under det nasjonale fastsatte bestandsmålet. For region 7 – Nordland er dette bestandsmålet satt til én årlig yngling hvert år og basert på innsamlet DNA fra bjørn estimerte Rovdata at det ikke var yngling i 2020. Dette vil si at også regionen befinner seg under det fastsatte bestandsmålet.

I 2020 ble det registrert tre hannbjørner i Nordland basert på DNA-analyser av hår og ekskrementer, hvorav alle prøvene ble funnet på indre Helgeland, mellom Båfjelldalen i Grane og Susendalen i Hattfjelldal. Av de 12 DNA-prøvene som viste seg å være bjørn, var to av dem ikke mulig å identifisere individ, så det er ikke mulig å si sikkert om disse prøvene var fra de tre registrerte individene, eller om det var noen andre bjørner. Så langt i 2021 er det ved DNA-analyse påvist to hannbjørner på Helgeland; en i Grane og en i Bindal. Det er også sendt inn flere prøver som foreløpig ikke er analysert.

Det er satt av to forvaltningsområder for bjørn i Nordland: område 1: indre deler av Nordland mellom Rana og Saltdal (mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune) og område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnfjell i Narvik kommune.

Avgangen av voksen brunbjørn skjer i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Når det gjelder effekten av dette sammenholdt med andre påvirkninger, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastingen brunbjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Det forekommer også sporadiske påkjørsler. Det foreligger altså få andre store trusselfaktorer for arten. De siste tre årene er det i Nordland felt en bjørn på skadefelling, i Evenes i 2019. Det er imidlertid også felt flere bjørn på skadefelling og lisensfelling i fjellområdene i Sverige, forholdsvis nær grensa til Nordland i Salten og på Helgeland de siste tre årene.

«Føre-varprinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Statsforvalterens vurdering
Grane kommune søker om forlengelse av skadefellingstillatelsen på bjørn etter funn av fire kadaver mellom 16 - 24. august, hvor det siste ble funnet 24. august. Det er gjennomført forsøk på skadefelling i området i perioden 16 – 25. august, uten resultat.

To besetninger i skadeområdet har tidligere mottatt ordinære FKT-midler til planlagt tidlig nedsanking og har iverksatt dette. Det er også en besetning som har søkt om akuttmidler til tidlig nedsanking på bakgrunn av tapene de siste dagene. Vi er også kjent med at det er flere andre besetninger som vurderer å søke om tilskudd til tidlig nedsanking.

Statsforvalteren vurderer imidlertid at kjent skadeomfang fortsatt er betydelig, og at det foreligger et vesentlig skadepotensial siden det fortsatt befinner seg et betydelig antall dyr på utmarksbeite, og siden det er funnet flere ferske kadaver og spor etter bjørn de siste dagene.

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader finner Statsforvalteren det riktig å videreføre fellingstillatelsen parallelt med at besetninger sankes ned på innmarksbeiter. Vi tillater derfor skadefelling på én (1) bjørn innenfor et nærmere avgrenset området og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Grane kommune får ansvaret for å lede gjennomføringen av fellingsforsøket.

Vi viser til vårt vedtak av 16. august for ytterligere bakgrunn og begrunnelse.

Bruk av hund
Vi anbefaler at det brukes hundeekvipasje som er trenet på skadefelling av bjørn. Fellingslaget er selv ansvarlig for å innhente slik tillatelse hos kommunen. Statsforvalteren viser også til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr. Vi viser i den sammenheng til hundeloven § 3 og 7.

Bruk av løs, på drevet halsende hunder er ikke tillatt, jf. viltlovens § 23.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen
Deltakere på kommunalt skadefellingslag vil motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskriften § 9a. Budsjettrammen skal sikre at deltakerne kan få godtgjøring i den perioden det er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan føre til felling av riktig individ. Fellingsleder har fortsatt ansvaret for å avslutte fellingsforsøket når skadefellingsperioden er over eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan lykkes.

I vårt vedtak av 16. august 2021 ble det fastsatt en ramme på inntil kr 100 00,- til godtgjøring av deltakere på fellingslaget. **Denne rammen økes til totalt kr 165 00,-.** Maksimal døgnsats per jeger er kr 1600,-. For personell som deltar få timer i løpet av et døgn, benyttes timesats 1600 / 7,5 timer = 213,-. I tillegg til døgnsats/timesats, skal det beregnes feriepenger og arbeidsgiveravgift som også dekkes innenfor den fastsatte rammen.

Godtgjøring for eventuell beredskapsvakt eller beredskapsmidler faller utenfor godtgjøringsordningen. Likeledes faller godtgjøring for bruk av hund, innkjøp, forsikring og utgifter ved hundehold utenfor ordningen.

Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret https://w2.brreg.no/lisensjeger/.

Videre ble det i vårt vedtak av 16. august 2021 fastsatt en ramme på **inntil kr 30 000,-** til dekking av direkte og dokumenterte kostnader utenom godtgjøring, jf. forskriften § 9. Dette gjelder for eksempel kjøreutgifter for bil, snøscooter, båt, nødvendig overnatting etc. Vi legger til grunn at denne rammen også dekker kostnader ved videreføring av fellingsforsøket.

De økonomiske rammene er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Statsforvalteren og avtale dette i forkant.

Kommunen er regnskapsførende enhet og fører regnskap basert på rapporter/timelister fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter mottatt krav fra kommunen tilskudd til dekning av utbetalt godtgjøring og dekking av direkte utgifter innenfor fastsatte rammer.

Saksopplysninger
Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage
Vedtaket kan i henhold til forvaltningsloven § 29 påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter underrettingen om vedtaket er kommet frem. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Nordland,

Klagens adressat, form og innhold følger av § 32 i forvaltningsloven.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Charlotte Holmstad Arnesen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per epost til:
Grane Sau og geit
Mattilsynet, region nord
Miljødirektoratet
Statens naturoppsyn, Nordland